

Piteå skärgård

Lyft blicken österut och se ut över havet. Där ligger de, öarna, och väntar på dig. Uppstigna ur havet, som gröna pärlor, har varje ö sin karaktär och historia. Upplev de naturvariationer som finns av skogsmark, långgrundna stränder, klipphöllar och karga miljöer. Upptäck spåren efter våra förfäder som sökte och fann sin näring i dessa omgivningar.

I vår tid är skärgården främst en källa för rekreation och fritidsaktiviteter. Skärgården når du med Piteås turbotrafik, i segelbåt, kajak, motorbåt, på långfärds-skridskor, skidor eller med hjälp av snökoter.

Av Piteå skärgårds ca 500 öar presenteras här några speciellt sevärda. Hur och när öarna har tillkommit, hur de har befolkats och nyttjats av människan samt hur miljöförhållande påverkat öarnas nutida natur.

Framför allt har vi valt ut öar som främjar ett avstressande friluftsliv och är lätt-tillgängliga, oavsett om du har egen båt eller nyttjar turbot.

Välkommen till Piteå skärgård

2008

Kultur Fritid, Piteå kommun

(c) Lantmäteriverket Medgivande MS2008/07093

Piteå Skärgård

Piteå norra skärgård

- 1 Baggen sid 3
- 2 Mellerstön sid 4
- 3 Svinöra sid 5
- 4 Stor-Räbben sid 6
- 5 Vargön sid 8

Piteå inrefjärd

- 6 Fingermanholmen sid 10

Piteå södra skärgård

- 7 Jävreholmen sid 12
- 8 Jävre Sandön sid 13
- 9 Pite-Rönnskär sid 14
- 10 Stenskar sid 16

Gästhamnar

- Norra hamn sid 18
- Södra hamn sid 18
- Jävre hamn sid 19

Övrig information

- Uthyrningsstugor sid 20
- Naturresevat sid 20

	Gästhamn		Turbåtshamn		Torrtoalett
	Bad		Bastu		Grillplats
	Vindskydd		Raststuga		Uthyrningsstuga
	Naturstig		Vandringsled		Delvis handikappanpassad
	Utsiktstorn		Sevärdhet		Informationstavla
	Soptunna		Drivmedel		Livsmedel
	Kafé		Matsservering		Camping
	WC		Husvagnscamping		

1 Baggen

Bryggan vid Själähällen. Foto: Sofia Wellborg.

Baggen är en ö som bjuder på härlig variation och stora kontraster i naturen. Här hittar man skog, myr, strövstigar, rika bär- och svampmarker, fina sandstränder samt branta klipphöllar.

Vid den brantaste klippan, Själähällen, finns bl a gästhamn, stugor för uthyrning samt ett friluftskapell. Kapellet består av ett träkors, ett enkelt altare i form av en flat stenhäll, grovt bilade stockar som sittplatser samt en altartavla bestående av en vacker utsikt över havet.

Vid Själähällen kan man också se rester av en prästs gruvbrytningsförsök från slutet av 1700-talet. Det sägs att prästen Carl Solander, far till Daniel Solander, en av Carl von Linnés främsta lärjungar var initiativtagare till gruvbrytningen.

På Baggen kan man se spår av den säljakt som bedrivits och 1577 började brukas av Öjebyns Kyrkobord. Enligt obestyrkta uppgifter ska rätten vara donerad av drottning Kristina.

Namnet Baggen kan vara av samiskt ursprung. ”Pakte” på samiska betyder brant klippa, vilket så småningom kan ha försvenskats till Baggen.

2 Mellerstön

På Mellerstön finns bra förutsättningar för naturupplevelser och vid säsong möjlighet till bär- och svamp-plockning. Ön är mycket fågelrik och har mäktiga, artrika strandängar samt grunda havsområden vilket bidragit till att Mellerstödden numera tillhör Stor-Räbbens naturreservat. Mellerstön sammanbinds, via strandängar och grundbottnar, med Lill- och Stor-Räbben och kommer på ganska landhöjningen växa samman till en enda stor ö redan inom några decennier.

Picknick på Mellerstön. Foto: Ewa Nyström.

Mellerstön fungerar som bra mellanlandning för större segel- och motorbåtar på genomresa. I Djupgrundsviken, även kallad Stenbergsviken, finns en brygga med plats för 15 båtar. Vattendjupet vid bryggan är ca 2,5 meter och viken ger skydd från alla vindar utom den nordliga. Här finns bastu, grillplats och toalett. I Djupgrundsviken finns ett f.d fiskeläge. Ön är intressant genom att den är en av få öar i Piteå yttre skärgård som haft fast bosättning året runt, familjerna Stenberg och Lönnberg.

Det berättas att Lars Petter Stenberg med hustrun Eva flyttade ut till en skogskoja 1865. Kojan var i så dåligt skick att snön blåste in genom väggarna. 1867 antogs familjerna Lönnberg och Stenberg som torpare och beviljades 15 skattefria år. De påbörjade uppodling av marken samt uppförande av byggnader. Familjerna överlevde, trots nödår de första åren, mest troligt beroende på riklig tillgång på småvilt. Fisket blev en viktig inkomstkälla och på 1880-talet uppförde familjerna varsin fiskestuga med bodar på Svarthällan, Stor-Räbben.

Familjen Stenberg fick 10 barn varav 4 uppnådde vuxen ålder. 1886 drabbades de av en stor tragedi när fyra av barnen dog, förmodligen i difteri. Sonen Johan fortsatte fisketraditionen. 1897–1926 arrenderade han fisket norr om Vargön. Bosättningen på Mellerstön upphörde 1901. Av byggnaderna finns Lönnbergs bostadshus samt Stenbergs fiskestuga kvar på ön.

3 Svinöra

På Svinöra är det aktiviteter och samvaro som står i centrum. Här kan gammal som ung göra det mesta på land och i vatten.

Ungdomsstugan har pentry, tv och video. Det går att låna segeljollar, kanoter och utrustning för vindsurfing. Mellan stora och lilla Svinöra finns en badvik med härlig sandbotten. För ungdomar anordnas ett årligt återkommande sjösportläger.

Sjörövarlek. Foto: Ewa Nyström.

Svinöra erbjuder fin skyddad hamn, gott om båtplatser, el och färskvatten vid bryggorna samt trevliga båtgrannar. Klubbstuga finns med allrum, veranda, dansbana inne och ute samt kiosk. Toaletter finns bakom storstugan, dusch och bastu nere vid bryggan. Dessutom finns en nybyggd bastu ute på piren med steg ner till havet. Vid strandlinjen finns ett antal grillplatser med matbord. Bakom småstugorna finns ett campingområde och det finns många fina promenadstigar runt ön. Svinöra är dessutom handikappanpassat och den som saknar egen båt kan bara ringa båtklubben för att bli hämtad i Renöhamn.

Dans på Svinöra skär. Foto: Ewa Nyström.

Anläggningen ägs av Piteå Båtklubb som är en av Norrlands största båtklubbar. Förutom att de värnar miljö och båtägarnas intresse anordnar de många olika aktiviteter för klubbens medlemmar och gäster under sommaren. Årligen återkommande arrangemang är wokfest med dans samt knytkalas med kräftor och surströmming. Under juni till augusti finns det alltid en helgvård som ser till att trivseln blir den bästa möjliga. Vaktmästare finns under vardagarna.

4 Stor-Räbben

Stor-Räbben är en mycket vacker ö med ödesmättad karg natur, olik den som finns på fastlandet. Berggrunden består av förstenad lava.

Här växer ytterskärgårdens karaktärsväxter men också ovanliga växter som nattviol och havtorn. Fågellivet är rikt och sällsynta fåglar som labb, tordmule och havsörn kan ses på ön. Stor-Räbben ingår i ett naturreservat tillsammans med

Mellerstön, Lill-Räbben, Bondökallarna, Ol-Svensakallen, Ol-Svensastenarna och Lilla Björn.

Stor-Räbben har en lång historia, kanske den äldsta i Piteå skärgård. Ön har rikligt med lämningar efter forntida säljägare och fiskare, som labrynter och tomtningar, d v s husgrunder efter primitiva hyddor.

Arkeologiska undersökningar visar att de äldsta lämningarna beräknas vara från 400-500-talet. Dessa finns i närheten av den nyrenoverade båken på öns högsta punkt 18 meter över havet. Nuvarande båk, ritad av Gustav von Heidenstam, byggdes i slutet på 1850-talet. Den första båken byggdes 1707.

Båken på Stor-Räbben.

Säljaktens betydelse avtog med tiden och istället ökade fisket. Från mitten på 1700-talet och under 1800-talet var Stor-Räbben det största fiskeläget i Norrbotnen. På 1800-talet ansågs Räbben och Vargön som de bästa platserna för laxfiske i Piteå stad men arrendena var höga och oöverkomliga för de flesta. Det var egentligen bara handelsmännen och de mest förmögna borgarna i staden som hade råd att arrendera dem.

Den sista fiskestugan på Räbben byggdes 1979 och öns sista yrkesfiskare slutade sin verksamhet 1988. De pittoreska fiskeläger som finns på Stor-Räbben och Svart-hällan är numera fritidsbostäder.

Gräsäl.

Landhöjningen är särskilt utmärkt på Stor-Räbben. På Nummerhällan, ett lodrätt klippblock, finns markeringar för havsvattenståndet från 1750 till 1884 inhuggna. Anders Celsius beordrade kartläggning av vad de då trodde handlade om "vattuminskningen" 1747. Genom detta märkte de att skillnaden var högst i Piteå, bara hälften i Stockholm och noll i Skåne. Genom denna mätning drog de slutsatsen att det var landet som höjde sig, inte vattnet som minskade.

Gästhamnen med fiskeläget i bakgrunden. Foto: Ewa Nyström.

Inseglingen till ön kan vara knepig men överkomlig bara man noga följer ensmärken på land. Vid piren, byggd som ett AK-arbete 1927-29, finns en allmän brygga. Om det blåser hård sydlig vind, ankra på öns norra sida.

Grillplats finns i hamnen. Informationsskyltar som guidar besökare runt öns sevärdheter finns uppsatta av öborna.

Vintertid tar man sig till ön när isen bär. I mars 1962 var isen så fast och hållbar att det gick att åka bil ända ut till Stor-Räbben. Ryktet spred sig snabbt och en söndag var hela hamnen fylld med bilar, fler än det normalt brukar vara båtar. En korvförsäljare slog t o m upp ett stånd och sålde korv till besökarna.

Långfärdsskridskoåkare. Foto: Krister Berg.

5 Vargön

Vargön, som är Piteå skärgårds största ö, äger en rik natur- och kulturhistoria. Koskäret har fått sitt namn efter den fäbodverksamhet som bedrivits på Vargön. I Koskärsviken togs kor och getter i land för vidare färd till fäbodarna och fisklägen. Fäboddrift i Piteå skärgård har pågått flera århundraden. Det visar igenvuxna ängslyckor, mossbelupna rester av stuggrunder, odlingsrösen och ansatser till brunnar.

Vid stigen längs Vargöns gamla strandlinje till Boudden syns rester av fäboddrift, Sörbodarna. Gör du en avstickare från samma stig kan du se en av de allra största tjärdalarna i Piteåbygdens tjärbränningshistoria, hela 25 meter i genomskärning. Tjärbränning var en bra extraförtjänst vid sidan av den fiske- och säljaktverksamhet som bedrevs från Vargön.

Spångad led på Koskäret. Foto: Sofia Wellborg.

Koskäret och Koskärsnalsen, som binder samman Koskäret med Vargön, är det mest populära utflyktsmålet. Här kan ett uppfriskande bad vid den långgrunda sandstranden kombineras med en rofylld skogspromenad. Bastu, torrtoaletter, grillplatser med och utan vindskydd etc gör platsen attraktiv för daggäster. För en längre tids vistelse finns stugor för uthyrning. Bokning görs via Turistbyrån. Området är delvis handikappanpassat med spångade leder till de flesta byggnaderna.

Gammal lövsumpskog. Foto: Sofia Wellborg.

I Koskärets naturreservat finns ett stort område med mer eller mindre öppen sandmark, aktiva och fossila sanddynor beväxade med gles, mager tallskog. På sanddynorna växer rikligt med Bottenviksmalört, en endemisk art som endast finns i Bottenvikens skärgård.

I de områden där lövsumpskogen inte berörts av modernt skogsbruk finns

skog av mycket hög ålder. Luftfuktigheten är mycket hög och här finns en riklig förekomst av mer krävande knappåslavar. I det lövdominerade kärret växer också tickor av olika slag. Dessa utgör värdefulla insektsmiljöer vilket ger skogen ett mycket högt bevarandevärde.

Från Koskäret leder en strövstig till Per-Stålviken. Denna vik var förr uppskattad av båtfolket för sitt vindskyddade läge och de fina badmöjligheterna. Idag har landhöjningen gjort Per-Stålviken tillgänglig endast för mycket grundgående båtar. Här finns ett privat fritidshusområde, byggt i gammal fiskelägestil, gästbryggor och torrtoalett.

Fiskeläge vid Per-Stålviken.

Vid insegling till Per-Stålviken håller du kurs mot den ensamma stugan norr om stugbyn tills du når strandens djuplinje. Följ sedan djuplinjen nära Vargölandet tills du befinner sig vinkelrätt i höjd med Hällskärets nordöstra udde. Gå vinkelrätt mot hållan på Hällskäret men se upp för de undervattenshällar som går ut från Hällskärets nordostliga udde.

På promenadavstånd från Per-Stålviken ligger Laxskäret. Här kan du se hur en fiskestuga av äldre snitt ser ut, både in- och utvändigt.

Fiskestugan på Laxskäret hålls öppen för allmänheten med möjlighet till övernattnin. Ca 150 meter sydost om stugan finns en labyrint på en sandrygg med klappersten i skogsmark.

6 Fingermanholmen

Nästan inne i centrala Piteå, i Inrefjärden, ligger Fingermanholmen nära och tillgänglig med båt och kajak under sommaren. Vintertid ligger den en skidtur bort eller varför inte en tur med skridskor eller spark när isen ligger blank.

Det omfattande nätet av stigar, badplatser med finkornig sand, antalet grillplatser varav vissa är spontant anlagda samt organiserade båtturer av besöksnäringen visar på att ön är ett uppskattat utflyktsmål. De som besöker Fingermanholmen gör det troligtvis för dess vackra natur, stränderna och utblickarna mot fjärden och omlandet.

Foto: Lennart Lindelöf.

Fingermanholmen är en tydlig ås. Åsryggen är mäktigt hög, upp till 30 meter, och utgör ett viktigt blickfång när man rör sig kring Inrefjärden. En inventering som gjorts nyligen visar att det finns områden med höga naturvärden på ön. Östra skogen är i sin helhet det mest heterogena området med olikåldrig tallskog, rikligt med död ved, sammanhängande rönndominerad strandlövskog, tjärn och våtmark. Mosaiken av naturmiljöer gör det till ett ypperligt ekursionsområde för exempelvis skolor. "Suptallen" med intilliggande glänta utgör en naturlig knutpunkt för stigarna på ön.

Foto: Sara Berg.

Ön lockar med en spännande industrihistoria. Fingermanholmen hade en framträdande roll i Inrefjärdens timmerhantering. I början på 1890-talet anlades sågverket "Fingermanholmens Ångsåg" på öns nordvästra spets. Sågverket försåg Piteå hospital med byggnadsvirke samt exporterade timmer utomlands. Det goda vattendjupet var en av de bidragande orsakerna till att sågverket hamnade just där. Verksamheten upphörde 1912 och sågverksarbetarna flyttades till sågarna i Bergsviken, Storfors, Munksund och Skuthamn.

Mellan ångsågarna och sulfatfabriken i Munksund byggdes ett system av linbanor upp för transport av flis och spån. Den längsta sträckningen var 7 km och gick från Bergsvikens sågverk över Fingermanholmen och fram till sulfatfabriken i Munksund. Linbanan uppfördes 1929 och var i drift en bit in på 1940-talet.

Fingermanholmen har även nyttjats för utvinning av sand och grus. Grustäkterna är idag öppna håll i landskapet och skapar tillsammans med åsen stora höjdskillnader. Det finns även spår efter ett flertal kolmilor och tjärdalar som varit i bruk på Fingermanholmen.

Fingermanholmen har stor potential till att bli ett besöksmål där ny kunskap blandas med natur- och rekreationsupplevelser.

Planer finns att bli a öka framkomligheten på stigar av sämre kvalitet, bygga utsiktstorn, röja och synliggöra linbanans sträckning samt att sätta upp informationsskyltar på intressanta platser.

Fr o m sommaren 2008 kommer en flytbrygga att sättas ut i Hästskoviken.

Foto: Lennart Lindelöf.

Namnet på ön kommer från mindre trevliga aktiviteter. "de begav sig till ett ställe med det något olycksbådande namnet Tingsholmen. Till den platsen förde man, förr i tiden, tjuvar och andra illdådare för att ställas inför rätta innan man sedan förde dem till Fingermanholmen där de fick sina straff. Ibland var straffet att fingrar högs av - där av namnet på ön"

7 Jävreholmen

Jävreholmen, med Storsanden till vänster och Rövarviken till höger på den bitre sidan. På den bortre sidan ses Tjulviken och på avstånd Sandskär.

Jävreholmen är en nästan helt skogsklädd ö med klipphöllar som på västsidan sluttar ner i havet. Där har du vacker utsikt över skärgården. Ön har till största delen långgrundna stränder och det fina sanddynområdet Storsanden är ett omtyckt utflyktsmål som inbjuder till sol och bad.

Jävreholmen är den största och med sin höjd på mer än 25 meter förmodligen den äldsta som ingår i Bondöfjärdens naturreservat.

Lämningar som tomtningar och rösen visar att Jävreholmen tidigt hade betydelse för säl- och laxfiske. Vid Jävreholmen var säljakten den viktigaste näringen. Det byggdes sk "Skiälfiskehus" dvs fiskestugor för att underlätta den säsongsbetonade verksamheten. Laxfiske bedrevs också och det bästa fiskevattnet för detta var på den sydvästra sidan. Mest troligt har fiskläget varit beläget vid Rövarviken som erbjöd en skyddad hamn.

På sydvästra sidan av Jävreholmen finns en vik lämplig för landstigning vid lugnt väder och ostlig vind. Ankring och landstigning kan även göras på holmens ostsida i Tjulviken.

Picknick vid hällen. Foto: Ewa Nyström.

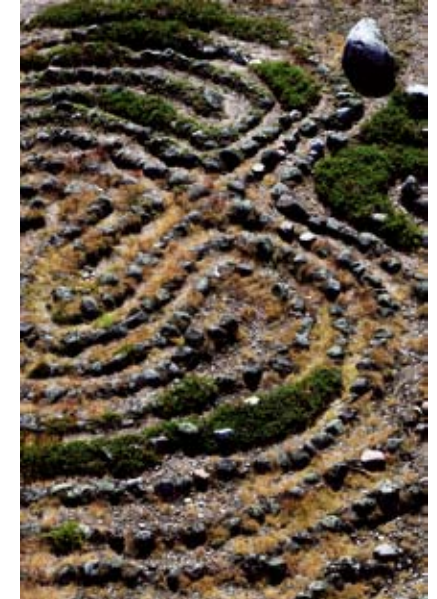

8 Jävre Sandön

En stor ö i Piteås södra skärgård som lockar med bad, skogspromenader och historiska lämningar i överflöd. Synnerligen lämplig för bad är en långgrund strand med en härlig sandglänta innånför på den västra sida samt Färviken i norr. Färviken är tack vare sitt djup tillgänglig för större båtar.

Det finns ett stort antal lämningar efter det säl-, lax- och strömmingsfiske som pågått i flera århundraden. Ett exempel är fiskeläget på Ljusörudden med närliggande labyrint från 1890-talet. Det finns också lämningar som är betydligt äldre.

Jävre Sandön kan, tillsammans med Stor-Räbben, vara en av de öar som först av alla Bottenvikens öar utsmyckades med labyrinter. Eftersom öarna tidigt höjde sig ur havet och traditionen att lägga labyrinter kom från söder är det rimligt att göra detta antagande. 10 meter över havet och 550 meter nordväst om Skagsudde ligger en labyrint på klappersten. Labyrinter som ligger på denna höjd eller högre kan ge ledtrådar om var fiskelägen var belägna före 1500-talet.

Labyrint. Foto: Sofia Wellborg.

Labyrinter uppstod vid Medelhavet under bronsåldern. Därifrån spreds labyrinterna till Indien i öster och övriga Europa i norr. Traditionen att lägga dem i sten har gjort att det i Sverige finns ca 300 labyrinter bevarade varav ca 100 i Norrbotten.

Från början användes labyrinterna mest troligt i fruktbarhetsriter. Det finns sägner om labyrinterna som "borgar" där en kvinna måste befrias. I vissa fall framgår tydligt att befriaren är make eller tillkommande. Förekomsten av labyrinter vid gamla tomtningar och fiskelägen tyder på att labyrintens magiska kraft överförts till att gälla ökad fångst och säkerhet på havet.

9 Pite-Rönnskär

Ska man vara sanningsenlig så ligger Pite-Rönnskär utanför Piteås kommungräns. Men eftersom drottning Kristina donerade fiskerätten på Rönnskär till Piteå stads fiskare under 1600-talet och ön varit viktig för båttrafiken in till Piteå har

Gästhamnen, fiskeläget, fyren och det vita kapellet. Foto: Ewa Nyström.

Pite-Rönnskär förtjänat sin plats i denna broschyr. Ön är också ett uppskattat utflyktsmål för turboatpassagerarna.

Pite-Rönnskärs maritima betydelse, som tidigare fyrplats och lotsstation för Piteå, har varit stor. Fyren, som är den enda kvarvarande och Sveriges högsta av Heidenstams konstruktion, är numera släckt för sjötrafik och ersatt av Nygrån. Fyren uppfördes ursprungligen på Sandhammaren på Skånekusten 1896, men nedmonterades efter några år och återuppbyggdes på Rönnskär 1904–05. Fyren gjordes då två etager högre och fick därmed en höjd av 37 meter och blev därmed Sveriges näst högsta fyr (Långe Jan på Öland är den högsta). Innan fyren uppfördes hade lotsstugan stått för fyrlyuset. Det fanns också en båk som fortfarande står kvar bredvid det vita kapellet. 1956 drogs elektricitet via kabel till ön vilket underlättade fyrpersonalens arbete.

Lotsverksamheten var intensiv. Det fanns säsonger med upp till 1 500 lotsningar så det kunde bli många turer per dag. Verksamheten pågick till 1968 då den flyttades till Skelleftehamn. Den gamla lotsstugan används idag som museum och samlingslokal för öborna.

En helautomatisk väderstation finns som mäter vind, temperatur och sikt dygnet runt till hjälp för båttrafiken.

Skärets äldsta byggnad, fiskarkapellet, är uppfört 1771 av tre bröder. Altarmålningen i kapellet, föreställande korsfästelsen med Maria, Marta och Magdalena, är utförd 1780 av O L Sondell. Kapellens klocka är från 1840-talet. Förutom till gudstjänst ringde klockaren på Rönnskär också för fisket och vid dimma. För fisket ringde han tre gånger, kl fem på eftermiddagen då man skulle ”stena” skötarna (fasta sänkestenar i näten), kl sex då båtarna sköts ut och till sist en halvtimme senare då man begav sig iväg för att fiska.

”Det sägs att djupt inne i granskogen på den nordöstra delen av ön finns ett mytomspunnet klippblock, kallat Klockstenen. Varje gång det ringer till gudstjänst sägs detta mäktiga mossbelupna stenblock vrida sig ett kvarts varv medsols.”

Pite-Rönnskär steg ur havet ca år 1000 och har som alla andra öar sin fiskehistoria. Här har strömmingsfisket haft stor betydelse eftersom man då ännu var hänvisad till rodd och segling och därmed krävde närhet till fiskeplatser och hamn. På ön kan man se väl bevarade gistgårdar d v s torkställningar för nät.

Gistgård. Foto: Sofia Wellborg.

I en nybyggd sjöbod, fiskemuseet, har öborna samlat gamla fiskeredskap. Det gamla fiskeläget används numera som fritidshus, mestadels av ättlingar till fiskare, lotsar och båtsmän som var verksamma på Pite-Rönnskär.

Allmän grillplats. Foto: Ewa Nyström.

Dagens hamn är lättillgänglig och har en gästbrygga. För insegling gäller det bara att följa ensmärken.

I hamnen finns grillplats, torrtoalett och informationstavla. Härifrån utgår vandringsleder till sevärdheterna på ön.

10 Stenskär

Längst ut, i ett pärlband av öar sydost från Havsbadet, ligger Stenskäret. Gemensamt för dessa öar är att de är uppbyggda av det material glaciären lämnade efter sig när den drog sig tillbaka och det sediment som den forna jökälälven och nuvarande Piteå älv förde (och fortfarande för) med sig. På öarna samsas därför finkorniga badstränder med rullstensåsar. Det geologiska namnet är Piteälvsåsen och är av riksintresse för forskare.

Vegeterade sanddyner. Foto: Peder Ljungkvist.

Stenskärs västra spets är uppbyggd av en mäktig rullstensås. Sedan övergår ön i mer och mer finkornigt material för att slutligen enbart bestå av fin sand.

Den rikliga tillgången på sand har gjort Stenskär till ett enormt populärt utflyktsmål. Den har dessutom försvårat livsvillkoren för växligheten väsentligt och därigenom skapat en speciell, omväxlande och vacker miljö. Där finns bl a en flora med strandråg, strandärt, bottenviksmalört och vit blålocka. Ön ingår i Bondöns naturreservat.

Flygfoto av Stenskäret.

Öns form påminner om en forntida yxa, där det mellan "skaft och blad" formats en naturlig lagun, Stenskärsviken. Ett perfekt ställe för bad är denna vindskyddade, långgrunda vik. Bada kan man även göra på den södra sidan av ön där det finns en sagolik, medelhavsliknande sandstrand. Många hävdar att denna ö är den allra vackraste av alla vackra öar i Piteå skärgård.

På Stenskär finns det mycket att göra och upptäcka. Mitt emot den allmänna bryggan ligger fiskeläget med gamla anor och en spännande historia. I närheten av fiskeläget ligger två labrynter och en kompassros, mest troligt från tidigt 1800-tal. Från samma tid är också det fiskeläge som nu används som fritidshus.

Stenskär fiskeläge.

Lämningar finns från äldre tiders fiske som tomtningar och gästgårdsrösen, båtlänning samt klocksättningar. Klocksättningar och kompassrosor är utlagda formationer i sten med "armar" i de olika väderstrecken.

Säljakt och fiske efter lekströmming gav rika möjligheter. En stor del av det som fiskades förädlades också här. Här tillverkades bland annat surströmming.

Det finns ett flertal minnesstenar över avlidna fiskare, en bevarad sjöbod, komplett utrustad efter den sista aktive fiskaren Per Andersson samt ett utkikstorn där fiskarna bedömde dagens fiskeställe. Den gamla hamnpiren från 50-talet ligger nu helt uppe på land.

Strövstigar, fina grill- och tältplatser finns det gott om på Stenskär. Dessutom finns torrtoaletter, bastu, informationstavla och vindskydd.

På öns sydvästra sida, mitt i "lagunen", finns den långa gästbryggan. Här ryms drygt femton båtar och förtöjning sker med hjälp av ankare. Djupet vid bryggan är 10 meter. Vill man ligga på Stenskär gäller det att vara ute i god tid under högsäsong då det är ett populärt tillhåll för båtfolket i området. Mindre båtar lägger med fördel till direkt mot sandstranden.

Öns form ger skydd för alla vindar förutom nordvästan som kan bli besvärlig. Till Stenskär tar man sig också under högsäsong med Turbåtens mest populära dagstur. Biljett kan köpas på Turistbyrån.

11 Norra hamn

Norra småbåtshamnen är Piteå kommuns största småbåtshamn med 159 båtplatser. 12 gästplatser finns vid bom. Lämplig hamn för turer i Piteå norra skärgård eller att åka på Sälsafari med Turbåten.

Foto: Tore Sundström.

Vintertid är hamnen startplats för Fåröbanan, Piteås 12 km långa långfärdsskridskobana, vilken hålls plögad och hyvlad när isens beskaffenhet så tillåter.

Norra Hamn med Marinan i bakgrunden.

I hamnen finns en kiosk med drivmedelsförsäljning samt ett servicehus som innehåller wc, dusch, tvättstuga, kök samt sopsortering.

Inom några minuters promenadavstånd finns Piteå centrum med stormarknader, apotek, systembolag, bank, post, turistinformation och övrig service.

12 Södra hamn/Västra kajen

Nästan mitt i Piteå centrum hittar du Södra hamn och Västra kajen. Här finns nästan enbart gästplatser. I sjöbodarna på Västra Kajen finns kiosk/café, dusch, wc, kök, tvättstuga - allt med hög standard. Campingplats med ca 80 el-platser ligger i direkt anslutning. Hamnen är bemannad och öppen dagligen under säsong.

OBS! Bron vid Pitsund, höjd 15 meter, är öppningsbar. Öppning bokas vardagar av Vägverket minst tre timmar före passage.

Väl värt ett besök är Piteå Båtmuseum som ligger vid

Västra kajen, gästhamn och camping.

Foto: Tore Sundström.

campingen. På Västra kajen finns också restaurang Sjöbodan.

I Södra hamnens vackra park finns promenadstråk till kanalen och Badhusparken där det genomförs arrangemang av skilda slag. Här firas bl a nationaldagen och varje lördag är det loppis.

Turbåten utgår från Södra hamn till bl a Stenskär och Pite-Rönnskär. Skärgårdsfesten i augusti är ett arrangemang som anordnas i området.

13 Jävre hamn

Jävrehamnen erbjuder gästplatser för korttidsbesök med bra skydd för alla tänkbara vindar, färskvatten och eluttag vid bryggorna samt grillplatser. Det finns även toalett, sopstation och flera fina matplatser i närheten.

Jävre fyr. Foto: Tore Sundström.

Båthamnen är nyligen upprustad och farleden muddrad samt väl markerad med ensmärken och prickar. Det nya djupet i hamnen är 1,7 meter vid medelvatten. Hela området i hamnens närhet är mycket smakfullt iordningställt med vatten, en liten badstrand, handikappvänliga gångbanor och fina grönområden.

100 meter från hamnen ligger en restaurang samt en lanthandel som har bensinförsäljning och är ombud för Systembolag och Apotek.

250 meter från hamnen finns turistinformationen Entré Jävre som återställts till sin ursprungliga 60-tals stil.

Några km bort utefter Arkeologstigen kan man se historiska lämningar. Det var i detta område man hittade det s k Jävresmycket.

Stugor att hyra

På Baggen finns tre och på Vargön, Koskäret, två skärgårdsstugor. Det är självhushållsstugor utrustade med gasolplattor och vedeldad kamin samt gemensam torrtoalett. I varje stuga finns fyra bäddar.

Kom ihåg att ta med dig färskvatten och tänk på att stugorna saknar el. Tillgång till vedeldad bastu finns. På Vargön ligger en båt till förfogande för gästerna.

Faciliteter

- Torrtoalett
- Vedkamin
- Bastu
- Egen brygga
- Egen båt (endast på Vargön)
- Gasolspis
- Gasolkylskåp (endast på Vargön)

Säsong året runt. Stugorna bokas via Piteå Turistbyrå. Båttransport till reducerat pris kan erbjudas.

SSRS

I Piteå finns Sjöräddningsällskapet nordligaste räddningsstation med jourbesättning som är redo att rycka ut dygnet runt för båtägarnas säkerhet.

Kajakleder

Det finns 18 förslag på olika kajakture i Piteå skärgård. Broschyr finns att hämta på Turistbyrån.

Respekt för naturen

I Piteå skärgård finns tio stycken naturreservat som alla har en intressant historia att berätta för dig som besökare. En historia som berättats i flera sekel och som vi hoppas kan berättas många generationer framåt. Därför önskar vi att du visar hänsyn och respekt under ditt besök i naturen.

Tänk därför på att:

- Föreskrifter om vad som gäller finns uppsatta vid respektive naturreservat.
- Bryt inte kvistar på buskage och träd.
- Elda inte på olämpliga platser.
- Plocka inte fridlysta växter.
- Visa respekt mot de andra som finns på ön, både människor och djur.
- Skräpa inte ner.
- Sopor tar man med till fastlandet.
- Se till att lämna skärgården i ett bra skick.